

Mebus seçimi hakkında kanun lâyihası ve Adliye ve Dahiliye Encümenleri mazbataları (1/864)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/3025

6 . VIII . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Mebus seçimi hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 27 . VII . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esababı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler lâyihası

Mebus seçimi, 20 eylül 1324 tarihli İntihabı mebusan kanunıyla bunun zeyil ve tadilleriyle mevzu hükümlere göre icra edilmektedir. İntihabı mebusan kanununun muhtelif maddelerinde seçime ait olarak İmam, papas, bahamlara vazifeler verilmişbulunmaktadır. Teşkilâtı Esasiye kanunıyla kabul olunan Devletimizin İâklik vasfıyla teauruz teşkil eden bu hususun düzeltilmesi temin edilmek ve muhtelif konularla zeyil ve tadillere uğrayan İntihabı mebusan kanununun tatbikatta tereddüdü mucip olan cihetlerini de tavih ve ikmal etmek üzere (Mebus seçimi) hakkında yeni bir lâyiha tanzimi lüzumlu görülmüştür. İşbu lâyihada eskiden olduğu gibi seçimin iki dereceli olması kabul edilmekte ve intihabın tarzı icrasında bir değişiklik yapılmamaktadır.

Yalnız İntihabı mebusan kanununun Teşkilâtı Esasiye kanunıyla kabili telif olmıyan ruhani zevata seçim işlerinde vazife verilmesi ciheti kaldırılmakta ve halen seçim işlerinde tatbik edilmekte olan mevzuat bir araya toplanarak bugünün ihtiyaçlarına uygun bir hale konulmaktadır.

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/864

Karar No. 4

20 . XI . 1942

Yüksek Reisliğe

Mebus seçimi hakkında Dahiliye vekâletince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 27 . VII . 1942 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının Encümenimize de havale ve tevdi buyurulması üzerine ihtiva eylediği hükümler tatbik ve müzakere olundu.

Muhtelif tarihlerde bir çok tadillere uğrıyan

7 ramazan 1326 ve 20 eylül 1324 tarihli İntihabı mebusan kanununun derli toplu bir metin halinde tesbit ve aynı zamanda Teşkilâtı esasiye kanunumuz muvacehesinde artık yer almaması icabeden bazı hükümlerin kaldırılması maksadıyla tanzim kılınan kanun lâyihası, heyeti umumiyesi itibariyle Encümenimizce de muvafık görülerek

maddelerin müzakeresinde 9 neu, 10 neu, 11 nei, 12 nei, 14 neü, 34 neü, 42 nei ve 47 nei maddelerde munhasıran ifade tarzına taallük eden bazı değişiklikler yapılmakla iktifa olunmuştur. Bu cümleden olmak üzere 8 nei maddedeki «Asker» kelimesi yerine kanunu mahsusunda tesbit edilmiş olan «Erat» kelimesi ikame edilmiş 9 neu madde 7 nei ve 8 nei maddelere atıf yapılmak suretiyle daha vazih bir şekilde tesbit edilerek kanunun bir çok maddelerinde umumî seçim ibaresi kabul edildiğine göre 42 nei maddenin diğer maddelerle ahenktar olarak tanzimi muvafık görülmüştür.

Havalesi veçhile Dahiliye encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. R. Na.	M. M.	Kâtip
Zonguldak	Zonguldak	Konya
Şinasi Devrin	Şinasi Devrin	G. Gültekin
Antalya	Balıkesir	Bingöl
N. Aksoy	O. Nijazi Burcu	Peridin F. Düşünsel
Bursa	Denizli	Hatay
Atıf Akgüç	Haydar Günver	Bekir S. Kunt
Kastamonu	Kayseri	Erzinean
Abidin Binkaya	R. Özsoy	A. Frat
Kocaeli	Manisa	Rize
Salâh Yargı	A. Tümer	Saim Ali Dilemre
Tokad	Trabzon	
Sıtkı Ataç	F. A. Burcu	

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/864

Karar No. 2

27 . XI . 1942

Yüksek Reisliğe

Mebus seçimi hakkında Dahiliye vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 27 . VII . 1942 tarihli kararıyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize de havale edilmiş bulunduğundan mucip sebepler mazbatasıyle ve Adliye encümeninin tadil ettiği lâyiha metinle birlikte okundu.

20 eylül 1324 tarihli İntihabı mebusan kanununu muhtelif tarihlerde altı defa tadillere uğramış bulunmasından dolayı bir arada derlenip toplanması ve hiç bir suretle yeri kalmıyan bazı hükümlerin ve tâbirlerin kaldırılması maksadiyle hazırlandığı anlaşılan bu kanun lâyihasının umumî heyeti esası bakımlarından uygun görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Maddelerde de, hüküm itibariyle herhangi bir değişikliğe lüzum görülmemiş ve yalnız bazı hükümlerin daha açık yazılması ve bazı kelimelerin ana dilden kullanılması şeklinde olarak 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 38, 39,

42, 44 neü maddeleri bazı küçük tadillerle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumî Heyette müzakere edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Dahiliye E. Rs.	Reis V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Zonguldak
C. Uybadın	A. Tüzün	İ. E. Bozkurt
Kâtip		
Niğde	Ankara	Antalya
C. Oral	E. Ergun	R. Kaplan
Balıkesir	Bursa	Çanakkale
S. Uzay	F. Güvendiren	II. Ergeneli
Erzurum	Erzurum	Gaziantep
Zeki Soydemir	N. Elgün	Dr. A. Melik
İzmir	Kars	Malatya
M. Aldemir	E. Özoğuz	E. Barkan
Malatya	Mardin	Sivas
M. Öker	Edib Ergin	M. Ş. Bleda
Tokad	Yozgad	Zonguldak
A. Galip Pekel	S. Korkmaz	Rifat Vardar

HÜKÜMETİN TEKİLİFİ

Mebus seçimi kanunu lâyihası

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti dahilinde mebus seçimi vilâyetler itibariyle yapılır. her vilâyet bir seçim dairesi ve her nahiye bir seçim şubesi itibar olunur.

MADDE 2. — Türkiye Cumhuriyeti halkından her (40 000) nüfus için bir mebus seçilir. Bir seçim dairesinin nüfusu (40 000) den aşağı olsa dahi bir mebus seçmek hakkıdır. Nüfusu (40 000) den yukarı olan seçim daireleri için aşağıda gösterilen muamele yapılır :

55 000 e kadar bir, (55 001) den (95 000) e kadar iki, (95 001) den (135 000) e kadar üç, (135 001) den (175 000) e kadar dört mebus seçilir.

Nüfus miktarı yükseldikçe mebus sayısı bu yolda arttırılır.

Seçmenler defterinin tanzimi

MADDE 3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi, Teşkilâtı Esasiye kanuniyle muayyen seçim devresini ikmal etmiş veya aynı kanunun 25 nci maddesine göre seçimin yenilenmesine karar vermiş bulunuyorsa keyfiyet Dahiliye vekâletince vilâyetlere tebliğ olunur.

MADDE 4. — Valiler, seçime başladığını ve vilâyet merkezleri de dahil olduğu halde her kazada mevcut erkek ve kadın Türk nüfusunu havi birer esas defterinin tanzimini mülhak kazalar kaymakamlarıyla vilâyet merkezindeki belediye reisliğine ve vilâyet merkezine bağlı nahiye ve köylere emir ve tebliğ ederler. Kaza kaymakamlıkları da vilâyetin işbu emrini kazaları dahilindeki belediye, nahiye ve köylere bildirirler.

MADDE 5. — İşbu emir ve tebliğleri alan belediye idareleriyle köylerin muhtar ve ihtiyar meclisleri âzaları belde ve köylerinde yerleşmiş olan veya bu maksatla ikamet etmekte bulunan bilûmum erkek ve kadın nüfusunun defterlerini en çok on gün içinde tanzime mecburdurlar. defterlerin tanzimi sırasında tedavi ve seyahat gibi sebeplerle muvakkaten başka mahalde bulunanlar, buldukları yerlerin değil asıl ikametgâhlarının bulunduğu yerlerin defterlerine yazılırlar.

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Mebus seçimi kanunu lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü madesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Mebus seçimi kanunu lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Seçmenler defterlerinin tanzimi

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Valiler, seçim başladığını ve vilâyet merkezleri de dahil olduğu halde her kazada mevcut erkek ve kadın Türk nüfusunu hâvi birer esas defterinin tanzimini idareleri altındaki kaymakamlarla vilâyet merkezindeki belediye reisliğine ve vilâyet merkezine bağlı nahiye ve köylere emir ve tebliğ ederler.

Kaza kaymakamlıkları da vilâyetin işbu emrini kazaları içindeki belediye, nahiye ve köylere bildirirler.

MADDE 5. — İşbu emir ve tebliğleri alan belediye idareleriyle köylerin muhtar ve ihtiyar meclisleri âzaları, belde ve köylerinde yerleşmiş olan veya bu maksatla oturmakta bulunan umum erkek ve kadın nüfusunun defterlerini en çok on gün içinde tanzime mecburdurlar. Defterlerin tanzimi sırasında tedavi ve seyahat gibi sebeplerle muvakkat olarak başka yerde bulunanlar, buldukları yerlerin değil asıl ikametgâhlarının bulunduğu yerlerin esas defterlerine yazılırlar.

Bu defterlerde:

- a) Adı;
- b) Soyadı;
- c) Baba adı;
- ç) Ana adı;
- d) Doğum yeri;
- e) Doğum tarihi;
- f) İkametgâhının bulunduğu mahalle ve sokağın adı ile numarası;
- g) Seçim hakkını haiz olup olmadığı;
- h) Sanat ve meşğuliyet ve mülâhazat, sütunları bulunur.

MADDE 6 — Şehir ve kasabalarda mahalle ve köylerde köy itibarıyla tanzim edilecek olan işbu defterler biri yeni doğanlardan (22) yaşına kadar (22 yaşını henüz bitirmemiş olanlar dahil) diğeri de (22) yaşını bitirmiş olanlardan başlayarak daha yukarı yaşta bulunan kadın ve erkek nüfusu muhtevi olmak üzere iki kısım üzerine tanzim edilir. Askerî garnizon ve müesseselerdeki subay ve erat yekûnunun ne suretle tesbit ve defterlere ilâve olunacağı Millî Müdafaa ve Dahiliye vekâletleri arasında kararlaştırılır.

Seçmenlik şartları

MADDE 7. — Birinci ve ikinci seçmen olabilmek için:

1. Türk olmak;
2. 22 yaşını bitirmiş olmak;
3. Âme hizmetlerinden menedilmiş olmamak;
4. Ağır hapis cezasına mahkûm olmamak;
5. Hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, hileli iflâs cürümlerinden biri ile mahkûm olmamak;
6. Mahcur olmamak;
7. Ecnebi tebaasından olduğu iddiasında bulunmuş olmamak;
8. Ecnebi bir Devletin resmî hizmetinde bulunmamak;
9. Halkça kötü tanınmış olmamak; şarttır.

MADDE 8. — Silâh altında bulunan askerler, jandarmalar, subaylar, polisler, askerî memur ve askerî hâkimler ve askerî mektep talebeleri birinci ve ikinci seçmen olamazlar.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Silâh altında bulunan erat, jandarmalar, subaylar, polisler, askerî memur ve askerî hâkimler ve askerî mektep talebeleri birinci ve ikinci seçmen olamazlar.

Da. E.

Bu defterlerde :

- A) Adı;
- B) Soy adı;
- C) Baba adı;
- Ç) Ana adı;
- D) Doğum yeri;
- E) Doğum tarihi;
- F) İkametgâhının bulunduğu mahalle ve sokağın adı ile numarası;
- G) Seçim hakkını haiz olup olmadığı,
- H) Sanat ve meşguliyet ve mülâhazat sütunları bulunur.

MADDE 6. — Şehir ve kasabalarda mahalle, ve köylerde köy itibarıyla tanzim edilecek olan işbu defterler, biri yeni doğanlardan 22 yaşına kadar olanları (22 yaşını henüz bitirmemiş olanlar dahil) diğeri de 22 yaşını bitirmiş olanlardan başlayarak daha yukarı yaşta bulunan nüfusu göstermek onda, iki bölüm olarak tanzim edilir.

Askerî garnizonlarıyla müesseselerindeki subay ve erat yekûnunun ne suretle tesbit ve defterlere ilâve olunacağı Millî Müdafaa ve Dahiliye vekâletleri arasında kararlaştırılır.

Seçmenlik şartları

MADDE 7. — Birinci ve ikinci seçmen olabilmek için;

1. Türk olmak;
2. 22 yaşını bitirmiş olmak;
3. Âmme hizmetlerinden menedilmiş olmamak;
4. Ağır hapis cezasına mahkûm olmamak;
5. Hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, hileli iflâs cürümlerinden biriyle mahkûm olmamak;
6. Mahcur olmamak;
7. Yabancı tebaadan olduğu iddiasında bulunmuş olmamak;
8. Yabancı bir Devletin resmi hizmetlerinde bulunmamak;
9. Halkça kötü tanınmış olmamak şarttır.

MADDE 8. — Adliye encümeninin 8 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanunun 7 ve 8 nci maddelerinin tesbit ettiği şartların bir veya bir kısmının eksikliğinden ötürü, birinci ve ikinci seçmenlik hakkını haiz olmayanların bu durumları, beşinci maddede tarif edilen seçmenler defterindeki isimlerinin hizasına ve (seçim hakkını haiz olup olmadığı) sütununa açık olarak işaret edilir.

Mebusluğa seçilemeyecek olanlar

MADDE 10. —

1. Ecnebi hizmeti resmîyesinde bulunanlar;
 2. Ağır hapis cezasıyla veya hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal ve hileli iflâs suçlarından biri ile mahkûm olanlar.
 3. Mahcurlar;
 4. Ecnebi tabiiyetinde olduğu iddiasında bulunanlar;
 5. Amme hizmetlerinden menedilenler;
 6. Türkçe okuyup yazma bilmiyenler;
 7. (30) yaşını bitirmemiş olanlar;
- Mebus seçilemezler.

MADDE 11. — Muallimler müstesna olmak üzere merkezden mansup bilûnum memurlarla müftüler, hâkimler, Cumhuriyet müddeiumumîleri, belediye reisleri seçime başlamadan iki ay evvel istifa etmiş olmadıkça memuriyet mahallerinin dahil bulunduğu intihap dairelerinden mebus seçilemezler.

Kezalik:

- a) Kara, deniz, hava, jandarma sınıflarına mensup subaylarla askerî memur ve askerî hâkimlerden istifa hakkını haiz olmayanlar;
- b) İstifa ve tekaüt hakkı bulunanlardan umumî seçimin ilânından itibaren nihayet on gün zarfında usulen istifa ve tekaütlüklerini talep etmeyenler mebusluğa seçilemezler. Aksi takdirde bu seçimler yapılmamış sayılır.

Ara seçimlerinde istifa veya tekaütlük hakkını haiz olanların, ilân edilen seçim gününden evvel istifa veya tekaütlüğünü istemiş olmaları mebus olmak için kâfi sayılır. Yukarı fıkradaki on gün kaydına bağlı değildirler.

MADDE 12. — Yedeksubayların kısmî ve umumî mebus seçimi sıralarında gerek talim

MADDE 9. — Bu kanunun 7 nci ve 8 nci maddelerine göre birinci ve ikinci seçmenlik hakkını haiz olmayanların bu durumları beşinci maddede tarif edilen seçmenler defterindeki isimlerinin hizasına ve (seçim hakkını haiz olup olmadığı) sütununa açık olarak işaret edilir.

Mebusluğa seçilemeyecek olanlar

MADDE 10. —

1. Yabancı Devlet hizmetinde bulunanlar;
 2. Ağır hapis cezasıyla veya hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal ve hileli iflâs suçlarından biriyle mahkûm olanlar;
 3. Mahcurlar;
 4. Ecnebi tabiiyetinde olduğu iddiasında bulunanlar;
 5. Amme hizmetlerinden menedilenler;
 6. Türkçe okuyup yazma bilmiyenler;
 7. 30 yaşını bitirmemiş olanlar;
- Mebus seçilemezler.

MADDE 11. — Muallimler müstesna olmak üzere merkezden mensup bilûnum memurları müftüler, hâkimler, Cumhuriyet müddeiumumîleri, belediye reisleri seçime başlamadan iki ay evvel istifa etmiş olmadıkça memuriyet mahallerinin dahil bulunduğu intihap dairelerinden mebus seçilemezler.

A) Kara, deniz, hava, jandarma sınıflarına mensup subaylarla askerî memur ve askerî hâkimlerden istifa hakkını haiz olmayanlar;

B) İstifa ve tekaüt hakkı bulunanlardan umumî seçimin ilânından itibaren nihayet on gün zarfında usulen istifa ve tekaütlüklerini talep etmeyenler mebusluğa seçilemezler. Aksi takdirde bu seçimler yapılmamış sayılır.

Ara seçimlerinde istifa veya tekaütlük hakkını haiz olanların, ilân edilen seçim gününden evvel istifa veya tekaütlüğünü istemiş olmaları mebus olmak için kâfi sayılır. Yukarı fıkradaki on gün kaydına bağlı değildirler.

MADDE 12. — Yedek subayların kısmî ve umumî mebus seçimi sıralarında gerek talim

Da. E.

MADDE 9. — Adliye encümeninin 9 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Mebusluğa seçilemeyecek olanlar

MADDE 10. —

1. Yabancı Devlet resmî hizmetinde bulunanlar;
 2. Ağır hapis cezasıyla veya hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, ve hileli iflâs suçlarından biriyle mahkûm olanlar;
 3. Mahcurlar;
 4. Yabancı tebaadan olduğu iddiasında bulunanlar ;
 5. Âmme hizmetlerinden menedilenler;
 6. Türkçe okuyup yazmak bilmeyenler;
 7. 30 yaşını bitirmemiş olanlar;
- Mebus seçilemezler.

MADDE 11. — Muallimler müstesna olmak üzere merkezden tâyin olunan umum memurlarla müftüler, hâkimler, Cumhuriyet müddei-umumileri, belediye reisleri seçime başlanmadan iki ay evvel istifa etmiş olmadıkça memuriyet mahallerinin içinde bulunduğu intihap dairelerinden mebus seçilemezler.

Bunlardan başka:

A) Kara, deniz, hava, jandarma sınıflarına mensup subaylarla askerî memur ve askerî hâkimlerden istifa hakkını haiz olmıyanlar;

B) İstifa ve tekaüt hakkı bulunanlardan umumî seçimin ilânından itibaren nihayet on gün zarfında usulen istifa ve tekaütlüklerini istemeyenler dahi mebusluğa seçilemezler. Aksi takdirde bu seçimler yapılmamış sayılır.

Ancak ara seçimlerinde, istifa veya tekaütlük hakkını haiz olanlardan ilân edilen seçim gününden evvel istifa veya tekaütlüğünü istemiş olanlar mebusluğa seçilebilirler. Yukarıki on gün kaydına bağlı değildirler.

MADDE 12. — Yedeksubayların kısmî ve umumî mebus seçimi sıralarında gerek talim

Hü.

ve manevra için olsun ve gerekse harp sebebiyle olsun silâh altına çağırılmış ve orduda hizmet almış bulunmaları mebus seçimlerine mani değildir.

Teftiş heyetleri

MADDE 13. — Bu kanunun 5 ve 6 ncı maddeleri uyarınca; (Köy) ve (Mahalle) itibariyle hazırlanan defterler, o köy veya mahallelerin bağlı buldukları kaza veya vilâyet merkezindeki belediye reisliklerine gelmeğe başladığı günden itibaren, âzası kazanın büyüklüğüne göre 4 - 10 kişiden mürekkep olmak üzere bir teftiş heyeti kurulur. Bu teftiş heyeti, belediye reisinin reisliği altında olmak üzere vilâyet merkezlerinde, vilâyet daimî encümeni âzası ile belediye meclisi âzasından ve mülhak kazalarda yalnız belediye meclisi âzalarından tereküp eder. Şayet kazanın büyüklüğü yüzünden daha bir kaç zat alınmasına lüzum görülürse, belediye meclisi âzalarından münasip miktarda âza teftiş heyetine iltihak ederler. Ancak, fesih, iptal veya meclisi teşkil edecek miktarda âza ve yedek âza kalmamak gibi suretlerle meclisin teşekkülü mümkün olmıyan veya kazanın yeni kurulmuş olması sebebiyle belediye meclisi seçimi henüz neticelenmemiş bulunan yerlerde, belediye sınırı içindeki mahalleler halkından belediye âzalığı şartlarını haiz bulunanlardan celp ve dâvet olunacak kişiler zat belediye reisinin veya Belediye kanununun (90) ncı maddesi mucibince nasbolunan reis vekilinin reisliği altında belediye binasında toplanarak aralarından veya hariçten nüfus miktarı nazarı dikkate alınarak yukarıda gösterilen miktarda teftiş heyeti âzası seçerler.

MADDE 14. — Teftiş heyeti, tevdi olunan defterlerin kanuna muvafık olup olmadığını ve içinde yanlış ve fesat bulunup bulunmadığını tetkik eder. İşbu tetkiklerin ifası sırasında lüzum görülürse icabedenler celbedilerek tahkikat yapılır. İşbu tetkikat ve tahkikat kazanın büyüklüğüne göre beş günden on güne kadar devam edebilir. Bu müddet zarfında teftiş heyeti her gün toplanır.

Ad. E.

ve manevra için olsun ve gerekse harp sebebiyle olsun silâh altına çağırılmak ve orduda hizmet almış bulunanları mebus seçimlerine mâni değildir.

Teftiş heyetleri

MADDE 13. — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Teftiş heyeti, tevdi olunan defterlerin kanuna uygun olup olmadığını ve içinde yanlış ve fesat bulunup bulunmadığını tetkik eder. Bu tetkiklerin ifası sırasında lüzum görülürse icabedenler celbedilerek tahkikat yapılır. Bu tetkikat ve tahkikat kazanın büyüklüğüne göre beş günden on güne kadar devam edebilir. Bu müddet zarfında teftiş heyeti her gün toplanır.

Da. E.

ve manevra için olsun ve gerekse harp sebebiyle olsun silâh altına çağırılmış ve orduda hizmet almış bulunmaları mebus seçilmelerine mâni değildir.

Teftiş heyetleri

MADDE 13. — Bu kanunun beş ve altıncı maddeleri uyarınca köy ve mahalle itibariyle hazırlanan defterler o köy veya mahallelerin bağlı buldukları kaza veya vilâyet merkezindeki belediye reisliklerine gelmeğe başladığı gündünden itibaren bu merkezlerde, vilâyet merkez kazasıyla vilâyete bağlı kazaların büyüklüğüne göre, dört - on kişiden mürekkep olmak üzere bir teftiş heyeti kurulur. Bu teftiş heyeti belediye reisinin reisliği altında olmak üzere vilâyet merkezlerinde vilâyet daimî encümeni âzasıyla belediye meclisince kendi aralarından seçilecek âzalardan, ve kazalarda yalnız belediye meclisince aralarından seçilecek âzalardan te-rekküp eder. Şayet kazaların büyüklüğü yüzünden daha bir kaç âza alınmasına lüzum görülürse belediye meclisi âzalarından münasip miktarı teftiş heyetine alınır. Ancak fesih, iptal veya meclisi teşkil edecek miktarda âza ve yedek âza kalmamış olmak gibi suretlerle meclisin teşekkülü mümkün olmıyan veya kazanın yeni kurulmuş olması sebebiyle belediye meclisi seçimi henüz neticelenmemiş bulunan yerlerde, belediye sınırı içindeki mahalleler halkından belediye âzalığı şartlarını haiz bulunanlardan çağırılacak ikişer zat belediye reisinin, veya belediye kanununun - 90 - ncı maddesine göre nasbolunan reis vekilinin, reisliği altında belediye binasında toplanarak aralarında veya dışarıdan nüfus miktarı gözönüne alınarak yukarıda gösterilen miktarda teftiş heyeti âzası seçerler.

MADDE 14. — Teftiş heyeti, verilen defterlerin kanuna uygun olup olmadığını ve içinde yanlış ve fesat bulunup bulunmadığını tetkik eder.

Bu tetkiklerin ifası sırasında lüzum görürse icabedenler getirtilerek tahkikat yapılır. Bu tetkikat ve tahkikat kazanın büyüklüğüne göre beş gündünden on güne kadar devam edebilir. Bu müddet içinde teftiş heyeti her gün toplanır.

Hü.

MADDE 15. — 14 ncü maddede yazılı müddetin bitmesinden sonra teftiş heyetince tetkik edilen defterlerden seçim hakkını haiz bulunanlara ait kısmın birer sureti çıkarılıp Hükümet ve belediye dairelerinin münasip yerlerine ve umumun görebileceği sair yerlere ve mülhakata ait bulunanlarda seçim şubesi itibariyle merkez ittihaz edilen mahaldeki umumî yerlere asılır. Bu defterlerin asıldığı, gazete bulunan yerlerde gazete ile ve bulunmayan yerlerde âdet olan vasıtalarla ilân olunur. Belediye, zabıta ve köy muhtar ve ihtiyar meclislerince bu defterlerin buldukları yerlerde on gün asılı kalması temin edilir. Defterler bu müddetin son günü akşamı saat 18 de belediye olan yerlerde bu idare tarafından ve seçim şubelerinde reis marifetiyle kaldırılır.

MADDE 16. — Defterlerin asılı kaldığı on gün zarfında seçmenlerin adları, hüviyetleri defterlere yanlış veya mükerrer yazılmış veya hiç yazılmamış veya adı yazılmamak lâzımgelirken yazılmış olduğuna dair ileri sürülecek itirazlar, teftiş heyetince dinlenip işbu heyet kararıyla lâzımgelen tashihseler yapılır. Defterlerin kaldırılmasından sonra itiraz iddiası dinlenmez. Teftiş heyetince itiraz vârit görülmediği takdirde ret kararının sureti itiraz edene usulen tebliğ olunur. Teftiş heyetinin kararına razı olmıyanların, kararın tebliği tarihinden itibaren üç gün zarfında mahallî asliye mahkemesine, bulunmayan yerlerde sulh hâkimine, teftiş heyeti kararıyla birlikte müracaatla itiraz etmeğe hakları vardır. Bu müddet bittikten sonra itiraz hakkı kalmaz. Mahkeme itiraz iddialarını en çok altı gün zarfında katî karara bağlar.

Bu ve daha evvelki maddeerde yazılı müddetlerin hesabında resmî tatil günleri sayılmaz.

İtirazlar için mahkemelere vâkı olacak müracaatlar ve bu bapta verilecek kararlar hiç bir harca tabi tutulmıyacaktır.

Mebus ve ikinci seçmen sayısının tesbiti

MADDE 17. — Türk vatandaşlarından bütün erkek ve kadın nüfusu havi olup 5 ve 6 ncü maddelerde yazılı bulunan defterlerin teftiş he-

Ad. E.

MADDE 15. — Hükümetin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Hükümetin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Hükümetin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

MADDE 15. — 14 ncü maddede yazılı müddetin bitmesinden sonra teftiş heyetince tetkik edilen defterlerden seçim hakkını haiz bulunanları gösteren kısımların birer sureti çıkarılıp bunlardan teftiş heyeti merkezine ait olanlar Hükümet ve belediye dairelerinin münasip yerlerine ve umumun görebileceği sair yerlere ve seçim şubelerine ait olanları da şubelere merkez sayılan mahallerdeki umumî yerlere asılır.

Bu defterlerin asıldığı gazete bulunan yerlerde gazete ile ve bulunmayan yerlerde âdet olan vasıtalarla ilân olunur. Belediye, zâbita ve köy muhtar ve ihtiyar meclislerince bu defterlerin buldukları yerlerde on gün asılı kalması temin edilir.

Defterler bu müddetin son günü akşamı saat 18 de belediye olan yerlerde bu idare ve seçim şubelerinde şube reisleri tarafından kaldırılır.

MADDE 16. — Hükümetin 16 ncı maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Mebus ve ikinci müntahip sayısının tesbiti

MADDE 17. — Hükümetin 17 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

Ad. E.

yetine verilmesi tamam olunca kazada mevcut nüfusun miktarı mazbata ile vilâyete bildirilir. Bütün kazaların mazbataları geldikten sonra teftiş heyeti valinin veya vekilinin reisiği altında toplanarak ikinci maddede gösterilen suret ve nisbete göre kaç mebus seçileceğini mazbata ile tesbit eder, Dahiliye vekâletine bildirir. Aynı zamanda keyfiyet vilâyet dahilindeki teftiş heyetlerine kaymakamlar vasıtasıyla tebliğ edilir. Gazete olan yerlerde keyfiyet gazetelerle, olmıyan yerlerde de mutata vasıtalarla ilân edilir.

MADDE 18. — Teftiş heyetince kaza dahilinde ikinci seçmen seçiminin çabuk ve kolaylıkla yapılabilmesi için kaza merkez ve mülhakatında nahiye bulunmadığı veya mevcut nahiyeler geniş ve nüfusça kalabalık bulunduğu takdirde kaza veya nahiyeler içinde ihtiyaca göre müteaddit seçim şubeleri yapılabilir. Bu takdirde de seçim şubeleri dahilinde beş ve altıncı maddelere göre yazılmış bulunan kadın ve erkek nüfus miktarına ve 19 ncu maddedeki nisbete göre kaçar ikinci seçmen seçileceği teftiş heyetince mazbata ile tesbit ve seçim şubeleri reislikleri ile kaza kaymakamlıklarına bildirilir. Vilâyet merkezinde işbu bilgi vilâyet makamına verilir.

MADDE 19. — Seçim şubesi dahilinde bulunan kadın ve erkek nüfusundan her (400) kişi için bir, ikinci seçmen seçilir. Bu miktardan fazlası için aşağıdaki gibi muamele yapılır :

(600) e kadar bir, (6001) den (1000) e kadar iki, (1001) den (1400) e kadar üç ve fazlası için bu gidişle ikinci seçmen seçilir.

MADDE 20. — Teftiş heyetince, belediye asıl ve yedek âzalarından veya âzalık vasıflarını haiz hariçten birer zat mülhakat seçim şubelerine reis olarak seçilir. Seçim şubesine dahil bulunan köylerin muhtarları, belediye varsa belediye reisleri şube seçim heyetini teşkil ederler. Vilâyet ve kaza merkezlerinin büyük olması dolayısıyla bir kaç seçim şubesi ihdas edilmiş ise, kezaalik teftiş heyetince belediyenin asıl ve yedek âzalarından veya hariçten âzalık vasıflarını haiz hemşehriler arasından seçilen üçer zat bu

MADDE 18. — Hükümetin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Hükümetin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Hükümetin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

MADDE 18. — Teftiş heyetince kaza dahilinde ikinci seçmen seçiminin çabuk ve kolaylıkla yapılabilmesi için kaza merkeziyle köylerinde nahiyeye teşkilâtı bulunmadığı veya bulunup da nahiyeleri geniş ve nüfusça kalabalık bulunduğu takdirde kaza ve nahiyeler içinde ihtiyaç görüldüğü miktarda seçim şubeleri yapılabilir. Bu takdirde de seçim şubeleri içinde beş ve altmıç maddelere göre yazılmış bulunan kadın ve erkek nüfus miktarına ve on dokuzuncu maddedeki nisbete göre kaçar ikinci seçmen seçileceği teftiş heyetince mazbata ile tesbit edilerek seçim şubeleri reislikleri ile kaza kaymakamlıklarına bildirilir. Vilâyet merkezinde işbu bilgi vilâyet makamına verilir.

MADDE 19. — Hükümetin 19 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Teftiş heyetince, belediye asıl ve yedek âzalarından veya âzalık vasıflarını haiz hariçten birer zat seçim şubelerine reis olarak seçilir. Seçim şubesine dahil bulunan köylerin muhtarları, belediye varsa belediye reisleri şube seçim heyetini teşkil derler. Vilâyet ve kaza merkezinin büyük olması dolayısıyla bir kaç seçim şubesi ihdas edilmiş ise, kezalık teftiş heyetince belediyenin asıl ve yedek âzalarından veya hariçten âzalık vasıflarını haiz hemşehriler arasından seçilen üçer zat bu şube-

Hü.

şubelerin seçim heyetlerini teşkil ederler ve reislerini kendi aralarından seçerler.

MADDE 21. — Her seçim şubesi dahilinde mevcut ve seçim hakkını haiz olan erkek ve kadınların ikişer nüsha defteri teftiş heyetince tanzim ettirilip seçim şubeleri reislerine verilir. Bu defterlerin süratle tanzimi için teftiş heyeti lüzum görürse kazalarda kaymakamlardan, vilâyet merkezlerinde valilerden lüzumu kadar kâtip istiyebilir. Kaymakam ve valiler dairelerin bütün memur ve müstahdemlerini bu işte çalıştırabilirler. Bütün memurlar vali ve kaymakamların bu işe dair emirlerini ifaya mecburdurlar.

MADDE 22. — 16 ncı maddede yazıldığı üzere itiraz vâkı ise bunların mahkemece tetkiki için tâyin edilen altı günlük müddetin bitmesinden sonra her seçim şubesinde ne kadar seçmen varsa teftiş heyeti tarafından o miktarda üzerine bir kaç isim yazılacak kadar ufak pusulalık heyaz kâğıtlar hazırlanıp teftiş heyetinin mühürü ile arkaları mühürlenerek, seçim şubesi reisi olan zata verilir. Bundan başka bu zat teftiş heyetince yaptırılmış ve içine rey pusulaları atılmak için iki kilitli ve hiri diğerine uymaz iki anahtarlı muhkem ve şubenin pusulalarını alabilir büyüklükte ve üzeri ufacak bir zarf girebilecek kadar delikli bir sandığı da seçim yerine beraberinde götürür. Sandığın anahtarlarından birisi reiste diğeri de âzadan birinde bulunur. Lüzum görülen yerlerde reislere merkezden birer de kâtip verilir .

MADDE 23. — Seçim şubesi reisi memur bulunduğu yere varınca şube seçim heyeti derhal toplanarak:

- a) Her gün ne kadar seçmenin rey vereceğini;
 - b) Buna göre seçimin kaç gün devam edeceğini;
 - c) Sandığın sırasıyla hangi köy ve semtler halkının reyine arz edileceğini;
 - ç) Seçimin hangi gün, saat kaçta başlayacağını;
 - d) Her gün hangi saate kadar reylerin kabul edileceğini;
- kararlaştırır.

Ad. E.

MADDE 21. — Hükümetin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Hükümetin 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Hükümetin 23 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

lerin seçim heyetlerini teşkil ederler ve işlerini kendi âzalarından seçerler.

MADDE 21. — Hükümetin 21 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Hükümetin 22 nci maddesi Aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Hükümetin 23 ncü maddesi Aynıyle kabul edilmiştir.

İlî.

Bu karar seçim şubesini teşkil eden köylerde muhtarlar, varsa belediye tarafından halka ilân olunur. Mahallî hükümet daireleri de bu hususta kendilerine lâzımgelen yardımı yapmağa mecburdurlar. Kaza ve vilâyet merkezi olan şehir ve kasabalarda bu hususları karar altına almak ve halka ilân etmek teftiş heyetinin vazifesidir.

MADDE 24. — Seçim her seçim şubesinde ayrı ayrı yapılır. Bir seçim şubesi defterlerinde kayıtlı bulunan kimse diğer şubede rey veremez. Reylerin kabulü devam ettiği müddetçe seçim hakkı olanların isimlerini havi defterler salon duvarlarında asılı bulundurulur.

MADDE 25. — Tâyin edilen günde seçime başlanırken rey pusulaları atılmadan önce seçim şubesi reisi, âzalara ve sair hazır bulunanlara sandığın boş olduğunu gösterdikten sonra, kilitleyip anahtarlarından birini kendisi alır, diğerini de seçim heyetindeki âzadan birine verir. Bundan sonra sandığın dört tarafından sicism geçirilip, düğüm yerleri mühürlenir.

MADDE 26. — Sandığın mühürlenmesinden sonra seçim şubesinin en uzak köy veya mahallesinden başlamak üzere önceden tesbit edilen programa göre seçmenlerin reyleri kabul olunur. Seçim yerine gelen seçmenlere mühürlü pusulalar dağıtılır ve;

a) Seçim şubesi için ne kadar ikinci seçmen lâzımgelirse seçim hakkını haiz olup adları salonda asılı defterlerde yazılı bulunanlardan o kadar kimsenin pusulaya yazılacağı;

b) Yazısı olmyanların emniyet ettikleri kimselere yazdırabilecekleri;

c) Şayet pusulada muayyen miktardan ziyade isim yazılır veya yazdırılırsa pusulanın başından başlayarak yalnız istenilen adeddeki isimlerin kabul edilip, fazlasının hükümsüz sayılacağı;

ç) İstenilen adedten daha az isim yazılmış veya yazdırılmış ise yalnız yazılı isimlerin kabul ve kaydolunacağı;

d) Pusulaya aynı isim bir kaç kere yazılmış ise bunun bir rey sayılacağı;

e) Rey pusulalarına yazılan isimler okunmaz veya mühürsüz pusulaya yazılmış bulunursa hesaba katılmıyacağı;

Ad. E.

MADDE 24. — Hükümetin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Hükümetin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Hükümetin 26 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

**MADDE 24. — Hükümetin 24 ncü maddesi
Ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 25. — Hükümetin 25 nci maddesi
Ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 26. — Hükümetin 26 ncı maddesi
Ayniyle kabul edilmiştir.**

Hü.

Ad. E.

f) Pusulalara imza veya mühür konulmaya-
cağı;

Seçmenlere sözle anlatılır ve seçim salonuna
asılacak yazılarla da ilân edilir.

MADDE 27. — Seçim heyetine gelen her
seçmene kâtip tarafından köy ve mahallesi, ad
ve soyadı sorulur. Seçmen tanınmış bir kimse
olduğu veya nüfus hüviyet cüzdanını gösterdiği
takdirde seçim defterindeki ismi yanına bir çiz-
gi çekilip pusulayı sandığa atmasına izin veri-
lir. Her seçmen kendi reyini getirip sandığa at-
makla mükelleftir. Hiç bir sebep ve suretle baş-
kasının namına rey pusulası sandığa atılmaz.

MADDE 28. — Köylü seçmenlerin seçim san-
dıkları başında lüzumsuz bekletilmemeleri için
seçim heyeti tarafından gerekli tedbirler alınır.

MADDE 29. — Seçimi bir gün içinde bit-
miyen seçim şubelerinde seçim heyeti dağılmaz-
dan önce sandığın deliği üzerine bir kâğıt ko-
nur ve sandık dört tarafından sicim ile bağla-
nıp gerek bu sicimin düğüm yerleri ve gerek
kâğıdın uçları ile anahtar delikleri seçim heyeti
tarafından mühür mumu ile mühürlenir. Sandık,
heyetin kararıyla emin ve münasip bir yere ko-
nularak muhafazasına itina olunur ve ertesi gün
sandığın mühürleri heyetçe muayene edildikten
sonra açılıp yine seçime başlanır.

MADDE 30. — 23 ncü maddeye göre tâyin
olunan seçim zamanının sona ermesinde artık
rey pusulası kabul olunmayıp, bütün seçim ha-
yeti âzası hazır iken sandık açılır ve atılan pu-
sulalar birer birer sayıldıktan sonra tekrar san-
dığa konur ve (Seçim şubesine şu kadar seçmen
gelip, şu kadar pusula atılmıştır) diye hemen
bir kısa zabıt tutulur.

MADDE 31. — Sandıkta rey verenlerin sayı-
sından ziyade pusula zuhur ederse fazlası açı-
lıp okunmadan yakılır. Fazla pusula atanlar
hakkında gerekli takibat yapılır.

MADDE 32. — Rey pusulalarının sayısı bit-
tikten sonra pusulalardaki isimler alfabe sı-
rasıyla büyük kâğıtlar üzerinde tasnif olunur
ve bu esnada 26 ncü maddede yazılı hükümlere
dikkat edilir. Tasnife başlandıkta muayyen za-
man zarfında tasnif edilecek kadar rey pusu-

MADDE 27. — Hükümetin 27 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. — Hükümetin 28 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Hükümetin 29 ncu maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Hükümetin 30 ncu maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Hükümetin 31 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Hükümetin 32 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

**MADDE 27. — Hükümetin 27 nci maddesi
Ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 28. — Hükümetin 28 nci maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 29. — Hükümetin 29 ncu maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 30. — Hükümetin 30 ncu maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 31. — Hükümetin 31 nci maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 32. — Hükümetin 32 nci maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

Hü.

lası sandıktan çıkarılıp 29 ncu maddenin târifatı dairesinde tekrar mühürlenir. Bu suretle devam olunacak tasnif muamelesi bittikten sonra seçim heyeti tarafından; (Seçime şu kadar seçmen iştirâk etmiş ve sandık açıldığı zaman zuhur eden şu kadar rey pusulasının sayılıp tasnifi neticesinde filan şu kadar ve filan şu kadar rey almış ve filan, filan ekseriyet kazanmış olduklarını) gösterir bir mazbata tanzim olunup seçim evrakı ve sandıkla beraber teftiş heyeti reisliğine verilmek üzere merkezden seçim şubesine reis olarak gönderilmiş olan zata tevdi olunur. Ekseriyet kazanıp ikinci seçmen olanlara ayrıca seçim heyeti tarafından birer mazbata verilir. Bunlar bu mazbataları Vilâyet veya kaza merkezlerindeki teftiş heyeti reisliğine gösterip kayıt ettirirler.

Bu sırada, mebus seçimi için teftiş heyetinin bulunduğu yerde hangi gün ve saatte bulunmaları lâzımgelceği ikinci seçmenlere tenbih olunur. Mazbatasını kayıt ettirmek üzere gelmemiş olan ikinci seçmenlere de hangi gün ve saatte hazır bulunmaları lâzımgelceği dâvetnamelerle ihtar olunur.

MADDE 33. — Mebus seçimi için tâyin edilen gün ve saatte hazır bulunacak ikinci seçmenlere arkaları teftiş heyeti mühürü ile mühürlü rey pusulaları dağıtılır. İkinci seçmenlerden her biri mebusluğa namzetlikleri seçim mahallinde asılmış olan kâğıtlarla ilân edilmiş olan zatlardan vilâyet için ne kadar mebus seçilecek ise o kadarını kendi pusulasına yazar, yazı bilmeyen olursa heyetin toplu olduğu mahalden çıkmamak şartıyla orada emniyet ettiği birine yazdırabilir. Pusulaya vilâyet için seçilecek adetten fazla veya noksan isim yazılırsa 26 ncı madde hükümleri tatbik olunacaktır.

MADDE 34. — Teftiş heyetinin toplandığı odada masa üzerinde ve ortasında yalnız bir pusula çıkabilecek kadar delikli bir sandık bulunur. Rey pusulaları atılmadan önce sandık açılıp, içi boş olduğu hazır olanlara gösterildikten sonra kilitlenir ve kilit üzerine büyücek bir kâğıt konulup üzerine teftiş heyetinin resmî ve mevcut seçmenlerden üçünün zâti mühürleriyle mühürlenir.

Ad. E.

MADDE 33. — Hükümetin 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Teftiş heyetinin toplandığı odada masa üzerinde ve ortasında yalnız bir pusula girebilecek kadar delikli bir sandık bulunur. Rey pusulaları atılmadan önce sandık açılıp, içi boş olduğu hazır olanlara gösterildikten sonra kilitlenir ve kilit üzerine büyücek bir kâğıt konulup üzerine teftiş heyetinin resmî ve mevcut seçmenlerden üçüncü zâti mühürleriyle mühürlenir.

Da. E.

**MADDE 33. — Hükümetin 33 ncü maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 34. — Adliye encümeninin 34 ncü
maddesi ayniyle kabul edilmiştir.**

MADDE 35. — Sandık kapanıp, mühürlen-
dikten sonra ikinci seçmenler sırasıyla dâvet
olunup, ellerindeki pusulaları sandığın içine
atarlar .Atarken ellerinde bir pusuladan fazla
olmamasına dikkat olunur.

MADDE 36. — Kaza dahilinde ikinci seç-
men seçilenlerin onda sekizi seçim gününde rey-
lerini kullanmışsa sandık açılıp mebusluğa rey
kazananların isimlerini havi olarak vilâyet mer-
kezindeki teftiş heyetine gönderilecek mazbata-
nın tanzimine başlanır. Şayet muayyen olan gün-
de mevcut olanlar kazanım ikinci seçmenlerinin
mecmuunun onda sekizinden az ise sandık açıl-
mayıp deliğin üzerine bir kâğıt konulup teftiş
heyetinin resmî ve mevcut ikinci seçmenlerden
üçünün zatî mühürleriyle mühürlenir. Hazır bu-
lunmayan ikinci seçmenler gelinceye kadar san-
dık emin bir yerde saklanır. Gelmiyen ikinci seç-
menlere tâyin edilecek başka bir günde kaza
merkezinde hazır bulunmak üzere mahalli hü-
kûmet tarafından tebligat yapılır.

MADDE 37. — Muayyen olan günde teftiş
heyeti tarafından sandığın deliği açılır. Gelen
ikinci seçmenler rey pusulalarını sandığa atar-
lar. İşbu dâvetten sonra da gelmiyen ikinci
seçmenler beklenmiyerek sandık açılır. Sandık
açıldıktan sonra gelecek ikinci seçmenler artık
reylerini kullanamazlar.

MADDE 38. — Teftiş heyetinin huzurunda
sandık açılınca ilk önce atılan pusulalar sayılır
ve aynen birer birer okunup, yazılan isimler
kaydolunur. Bir isim pusulalarda tekrar ettik-
çe ismin karşısına işaret olunur. Bu suretle
bilcümle pusulaların okunup yazılması bittikten
sonra her bir zatın kazandığı reyler toplanıp
mazbatası tanzim ve teftiş heyeti tarafından
imza edilir. Bu mazbatada rey kazananların
kâffesinin isimleri ve kazandıkları rey miktar-
ları rakam ve yazı ile yazılır. Bundan başka
kaza namına seçilen ikinci seçmenlerin miktarı
ile bunlardan kaçının seçime iştirak ettiği de
mazbataya işaret olunur. Bu şekilde hazırlana-
cak mazbatanın bir sureti teftiş heyetinde sak-
lanıp, asıl nüsha da kaza kaymakamlığı vasıta-
siyle vilâyet merkezindeki teftiş heyetine gön-
derilir. Vilâyet merkezindeki seçim hakkında da

MADDE 35. — Hükümetin 35 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Hükümetin 36 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Hükümetin 37 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38. — Hükümetin 38 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

MADDE 35. — Hükümetin 35 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Hükümetin 36 ncı maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Hükümetin 37 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 38. — Teftiş heyetinin huzurunda sandık açılınca ilk önce atılan pusulalar sayılır ve aynen birer, birer okunup, yazılan isimler kaydolunur. Bir isim pusulalarda tekerrür ettikçe ismin karşısına işaret olunur. Bu suretle bilcümle pusulaların okunup yazılması bittikten sonra her bir zatin kazandığı reyler toplanıp mazbatası tanzim ve teftiş heyeti tarafından imza edilir. Bu mazbata da rey kazananların kâffesinin isimleri ve kazandıkları rey miktarları rakam ve yazı ile yazılır. Bundan başka kaza namna seçilen ikinci seçmenlerin miktarı ile bunlardan kaçının seçime iştirâk ettiği de mazbataya işaret olunur. Bu şekilde hazırlanacak mazbatanın bir sureti teftiş heyetinde saklanıp asıl nüsha da kaza kaymakamlığı vasıtasıyla vilâyet merkezindeki teftiş heyetine gönderilir. Vilâyet

Hü.

bu suretle muamele olunarak mazbatası tanzim olunur.

MADDE 39. — Kaza teftiş heyetlerince tanzim edilip gönderilen mazbatalar tamam olunca vilâyet merkezindeki teftiş heyeti valinin reisliği altında toplanıp, seçilenlerin isimleri ve kazandıkları reyler tesbit olunur. Bunlardan en ziyade rey alanların mebus seçildikleri mazbata ile tesbit olunur. Şayet bu seçilenlerden en az rey alanın aldığı reye müsavi rey almış başka biri varsa aralarında kura çekilir. Mebus seçilenlere bu heyet tarafından imzalı birer mazbata verilir. Bu mazbataların ayrıca imzalı ikişer sureti vilâyetçe Dahiliye vekâletine gönderilir. Vekâlet, vilâyetlerden gelen mazbataların birer tanesini Meclisin açılışında Büyük Millet Meclisi Reisliğine verilmek üzere Başvekâlete gönderir.

MADDE 40. — Umumî mebus seçimi esnasında bir zat muhtelif vilâyetlerden mebus seçilirse bunlardan hangisini tercih ettiği kendisinden sorulur. Mebus olan zat bu sorguya sekiz gün zarfında cevap vermeğe mecburdur. Bu yüzden mebusların sayısından noksan hâsıl olan vilâyette yeniden seçim yapılır.

MADDE 41. — Seçimin bitmesinden sonra kaza ve vilâyet merkezlerindeki teftiş heyetleri, seçime ait bilûmum defterler ve sair evrakı gelecek umumî seçime kadar saklanmak üzere mühürlü bir sandık içinde olarak belediye idaresine teslim ederler.

MADDE 42. — Teşkilâtı Esasiye kanunu hükümlerine göre mebusluk hakkı zâil veya sakıt olan veyahut vefat eden mebusların yerlerine diğerlerinin seçilmesi için keyfiyet Dahiliye vekâletince bunların mebusu buldukları vilâyetlere tebliğ olunur. İkinci seçmenler dâvet olunarak, bu fasıldaki esaslar dairesinde seçim muamelesi neticelendirilir. Bu gibi ara seçimlere başlamadan evvel yapılacak yoklamada ikinci seçmenlerden bir kısmının vefat veya başka bir vilâyete nakletmeleri veya seçim haklarını kaybetmeleri dolayısıyla 36 ncı maddede yazılı nısbın kaybolduğu anlaşılırsa ilk önce açılan ikinci seçmenlerin yerine ait buldukları seçim şubelerine diğerleri seçilir.

Ad. E.

MADDE 39. — Hükümetin 39 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40. — Hükümetin 40 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Hükümetin 41 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. — Teşkilâtı Esasiye kanunu hükümlerine göre mebusluk hakkı zâil veya sâkıt olan veyahut vefat eden mebusların yerlerine diğerlerinin seçilmesi için keyfiyet Dahiliye vekâletince bunların mebusu buldukları vilâyetlere tevdi olunur. İkinci seçmenler dâvet olunarak, bu fasıldaki esaslar dairesinde seçim muamelesi neticelendirilir. Bu gibi ara seçimlere başlamadan evvel yapılacak yoklamada ikinci seçmenlerden bir kısmının vefat veya başka bir vilâyete nakil etmeleri veya seçim haklarını kaybetmeleri dolayısıyla 36 ncı maddede yazılı nısbın kaybolduğu anlaşılırsa ilk önce açılan ikinci seçmenlerin yerine ait buldukları seçim şubelerince diğerleri seçilir.

Da. E.

merkezindeki seçim hakkında da bu suretle muamele olunarak mazbatası tanzim olunur.

MADDE 39. — Kaza teftiş heyetlerince tanzim edilip gönderilen mazbatalar tamam olunca vilâyet merkezindeki teftiş heyeti valinin reisiği altında toplanıp, seçilenlerin isimleri ve kazandıkları reyler tesbit olunur. Bunlardan en ziyade rey alanların mebus seçildikleri mazbata ile tesbit olunur. Şayet bu seçimlerden en az rey alanın aldığı reye müsavî rey almış başka biri varsa heyet huzurunda aralarında kura çekilir. Mebus seçilenlere bu heyet tarafından imzalı birer mazbata verilir. Bu mazbataların ayrıca imzalı ikişer sureti vilâyetçe Dahiliye vekâletine gönderilir. Vekâlet, vilâyetlerden gelen mazbataların birer tanesini Meclisin açılışında Büyük Millet Meclisi Reisliğine verilme üzere Başvekâlete gönderir.

MADDE 40. — Hükümetin 40 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Hükümetin 41 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 42 — Teşkilâtı Esasiye kanunu hükümlerine göre mebusluk hakkı zâil veya sâkıt olan veyahut vefat eden mebusların yerlerine diğerlerinin seçilmesi için keyfiyet Dahiliye vekâletince bunların mebusu buldukları vilâyetlere tebliğ olunur. İkinci seçmenler dâvet olunarak, bu fasıldaki esaslar dairesinde seçim muamelesi neticelendirilir. Bu gibi ara seçimlere başlamadan evvel yapılacak yoklamada ikinci seçmenlerden bir kısmının vefat veya başka vilâyete nakletmeleri veya seçim haklarını kaybetmeleri dolayısıyla 36 nci maddede yazılı nisabın kaybolduğu anlaşılırsa ilk önce açılan ikinci seçmenlerin yerine ait buldukları seçim şubelerince diğerleri seçilir.

Hü.

Şu kadar ki, ikinci seçmenlerin sayısı 36 ncı maddenin tesbit ettiği onda sekiz nısabınm aşığına düşmediğı müddetçe yapılacak ara seçimlerinde, genel seçimdeki ikinci seçmenler yekûnuna müstenit nısap aranmayıp, fiilen mevcut olan ikinci seçmenlerin onda sekizi ile iktifa edilir.

Seçim masrafları

MADDE 43. — Teftiş heyetlerince merkez ve mülhakattaki seçim şubelerine memuren gönderilen zevatın nakil vasıtaları ücretleri ile harcırah kararnamesine göre verilecek yevmiyeleri ve seçime ait sair bilûmum masraflar umumî muvazeneden verilir.

Seçim cezaları

MADDE 44. — Sahte ad ve soyadı ve sıfat takınarak veya kanunen seçim hakkından mahrum olduğunu saklıyarak kendisini seçim defterine yazdıranlar veyahut adını ve soyadını mükerrer kaydettirenler bir aydan bir seneye kadar hapis ve on liradan elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 45. — Evvelki maddede gösterilen suretlerle kendisini seçim defterine kaydettirmiş olduğu halde veya seçim defterine kayıtlı bulunan diğer bir seçmenin ad ve soyadını ve sıfatını sahte olarak takınarak veya seçim hakkı olmadığı halde yanlışlıkla isminin deftere geçirilmiş bulunmasından istifade ederek rey verenler altı aydan iki seneye kadar hapis ve on liradan yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 46. — Reyini yazmağa tâyin olduğu bir seçmenin beyan ettiğinden başka bir şahsın adını rey pusulasına yazanlar bir aydan altı aya kadar hapis ve on liradan elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 47. — Mebus veya ikinci seçmen olmak yahut diğer bir şahsı mebus veya ikinci seçmen seçtirmek kasdiyle seçmenleri her ne suretle olursa olsun korkutan veya bu suretle seç-

Ad. E.

Şu kadar ki, ikinci seçmenlerin sayısı 36 ncı maddenin teklif ettiği onda sekiz nısabınm aşığına düşmediğı müddetçe yapılacak ara seçimlerinde, umumî seçimdeki ikinci seçmenler yekûnuna müstenit nısap aranmayıp, fiilen mevcut olan ikinci seçmenlerin on sekizi ile iktifa edilir.

MADDE 43. — Hükümetin 43 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Hükümetin 44 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. — Hükümetin 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Hükümetin 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Mebus veya ikinci seçmen olmak yahut diğer bir şahsı mebus veya ikinci seçmen seçtirmek kasdiyle seçmenleri her ne suretle olursa olsun korkutan veya bu suretle

Da. E.

Şu kadar ki, ikinci seçmenlerin sayısı 36 ncı maddede yazılı onda sekiz nı sabının aşığısına düşmediğı müddetçe yapılacak ara seçimlerinde, umumî seçimdeki ikinci seçmenler yekûnuna müstenit nı sap aranmayıp, fiilen mevcut olan ikinci seçmenlerin onda sekizi ile iktifa edilir.

Seçim masrafları

MADDE 43. — Hükümetin 43 ncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Seçim cezaları

MADDE 44. — Sahte ad ve soy adı ve sıfat takınarak veya kanunen seçim hakkından mahrum olduğunu saklıyarak kendisini seçim defterine yazdıranlar veyahut adını ve soy adını kasten mükerrer kaydettirenler bir aydan bir seneye kadar hapis ve on liradan elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 45. — Hükümetin 45 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 46. — 26 ve 33 ncü maddelere göre müntahiplerin reylerinin yazdırdığı kimseler, rey pusulasına müntahiplerin söylediklerinden başka bir şahsın adını ve soy adını yazarlarsa bir aydan altı aya kadar hapis ve on liradan elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 47. — Adliye encümeninin 47 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

meğe teşvik için seçmenlere para, eşya ve sair menkul veya gayrimenkul gibi mal verenler veya herhangi bir suretle menfaat temin veya vâdedenler ve bu maksatla verilen malları veya vâit veya temin olunan menfaatleri kabul edenler ve ya bir kimse hakkında rey vermek veya verdirmek yahut rey vermektan imtina için Devlet, vilâyet, belediye, köy veya bunların kurdukları her türlü daire veya müesseselerle sair bilûmum âmme müesseseleri memuriyet veya müstahdemliği veya hususi hizmet vait ve kabul edenler iki aydan on sekiz aya kadar hapis ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar ve bu suçları işliyenler memur iseler müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyetlerine de hükmolunur.

MADDE 48. — Rey sandığını salâhiyeti haricinde açan, seçim işine ait defter ve resmî evrakı, teftiş veya şube seçim heyetlerince usulüne göre tâyin olunan müddet içinde açıkta duran ilânları ve seçim cetvellerini ve rey pusulalarını alan, koparan, parçalıyan veya çalanlar bir seneden üç seneye kadar hapis ve yüz liradan bin iraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 49. — Gerek zor kullanmak suretiyle, gerek memuriyetten mahrum etmek veya şahsını yahut ailesini veya servetini zarara uğratmak tehdidiyle bir seçmeni rey vermektan vaz geçirenler veyahut rey vermeğe icbar edenler üç aydan iki seneye kadar hapis ve elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 50. — Yalan haberler yayarak ve iftirada bulunarak ve sair hile ve desiseler yapılarak seçim işlerini bozanlar veyahut bir veya daha ziyade seçmeni rey kullanmaktan vaz geçirenler yahut toplu ve korkutucu hareketlerle teftiş ve şube seçim heyetlerinin icraatını ihlâl ederek seçimin icrasına ve her şahsın serbestçe rey vermesine engel olanlar üç aydan iki seneye kadar hapis ve elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 51. — Teftiş veya seçim şube heyetlerine karşı seçim işlerine mâni olmak için her ne suretle olursa olsun cebir ve şiddet kullanan-

Ad. E.

seçmeye teşvik için seçmenlere para, eşya ve sair menkul veya gayrimenkul mal verenler veya herhangi bir suretle menfaat temin veya vâdedenler ve bu maksatla verilen malları veya vait veya temin olunan menfaatleri kabul edenler veya bir kimse hakkında rey vermek veya verdirmek yahut vermektan imtina için, Devlet, vilâyet, belediye, köy veya bunların kurdukları her türlü daire veya müesseselerle sair bilûmum âmme müesseseleri memuriyet veya müstahdemliği veya hususi hizmet vait ve kabul edenler iki aydan 18 aya kadar hapis ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. ve bu suçları işliyenler memur iseler müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyetleri hükmolunur.

MADDE 48. — Hükümetin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. — Hükümetin 49 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Hükümetin 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Hükümetin 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

**MADDE 48. — Hükümetin 48 nci maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 49. — Hükümetin 49 ncu maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 50. — Hükümetin 50 nci maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

**MADDE 51. — Hükümetin 51 nci maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.**

Hü.

Ad. E.

lar veya buna teşebbüs edenler üç seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Cürüm birden ziyade teftiş veya seçim şube heyetlerine karşı icra olunmak üzere evvelce tertip ve ittifak ile yapılmış bulunursa failleri beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 52. — Seçim işinden doğan âme hukuku dâvası seçimin bittiği tarihten itibaren altı ay içinde açılmadığı takdirde takibat yapılamaz.

MADDE 53. — İntihabı mebusan kanuniyle zeyil ve tadillerini ihtiva eden 320, 385, 1079, 1760, 2598, 2631 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

MADDE 54. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 55. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27 . VII . 1942

Bş. V. ve Ha.

vekil vekili Ad. V. M. M. V.

S. Saracoğlu H. Menemencioğlu A. R. Artunkal

Da. V. Ha. V. Mal. V.

Dr. A. F. Tuzer F. Ağralı

Mf. V. Na. V. İk. V.

Yücel A. F. Cebesoy Sırrı Day

S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.

Dr. H. Alataş R. Karadeniz Ş. R. Hatipoğlu

Mü. V. Ti. V.

F. Engin Dr. B. Uz

MADDE 52. — Hükümetin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 53. — Hükümetin 53 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Hükümetin 54 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 55. — Hükümetin 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Da. E.

MADDE 52. — Hükümetin 52 nci maddesi ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 53. — Hükümetin 53 nci maddesi ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Hükümetin 54 nci maddesi ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 55. — Hükümetin 55 nci maddesi ayniyle kabul edilmiştir.

